

Broj: 01-937/21-4
Podgorica, 23.6.2022. godine
MB

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG" br. 42/2011, 32/2014 i 21/17) i člana 41 Pravila o radu zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br. 53/14), nakon sprovedenog ispitnog postupka po pritužbi pritvorenika XX, daje

MIŠLJENJE

I Uvod

1. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore XX podnio je pritužbu na rad UIKS-a. U pritužbi je u između ostalog naveo: da traži da ga predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore posjete u Istražnom zatvoru; da je 1.11.2021. godine, u ćeliji u kojoj se nalazio, koja je pod video nadzorom, brutalno izvijedaan i na kraju udaren od strane osobe sa kojom je boravio u sobi; da mu je, usled udarca, iz desne nozdrve nastupilo krvarenje pri čemu je imao tragove krvi i u pljuvačkoj; da je komandire obavijestio o svemu sjutra dan pri čemu su mu kazali da su se oni uvjerali u istinitost njegovih riječi iz video zapisa, te da je lice koje ga je napalo disciplinski kažnjeno.

II Postupanje Zaštitnika

2. U cilju utvrđivanja relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik je posjetio podnosioca pritužbe u UIKS. U momentu obilaska, podnosilac se nalazio u Zatvoru za kratke kazne. U razgovoru sa predstavnicima institucije Zaštitnika, podnosilac pritužbe je naveo: da je prebačen u Zatvor za kratke kazne; da se u Istražnom zatvoru nalazio u sobi koja je pod video nadzorom –D5; da se nalazio u sobi sa još jednim pritvorenikom; da je to lice na startu bilo protiv toga da budu smješteni zajedno u sobi; da mu je 1. decembra bilo zakazano suđenje; da mu je dotični pritvorenik prijetio da se ne vraća u sobu ako mu produže pritvor; da ga je, kada se vratio, odmah počeo vrijeđati; da mu je na spavanju iste noći, u toku sna, zadao udarac šakom u predjelu glave; da je o istom upoznao komandire u UIKS-u; da je bio kod ljekara na pregledu, a povodom udarca; da su ga odmah prebacili u sobu D3 na njegov zahtjev; da su komandiri bili korektni u konkretnom slučaju međutim, da cijeli slučaj nije procesuiran niti je uprava UIKS-a podnijela prijavu protiv pritvorenika koji ga je napao, a što je to bila njihova obaveza.

Zaštitnik je saglasno odredbama člana 35. Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zatražio i dobio izjašnjenje od strane Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U izjašnjenju br. U-KD BR.1 od 25. januara 2022. godine se u bitnom navodi: da je, povodom navoda iz pritužbe da je podnosilac pritužbe napadnut u Istražnom zatvoru od strane drugog pritvorenika, zatraženo izjašnjenje od nadležnih u Istražnom zatvoru, gdje je i pritvorenik boravio; da je utvrđeno da je podnosilac pritužbe boravio u ćeliji sa licem koje je i naveo da ga je napalo; da su ta lica bila

smještena u istoj sobi sa video nadzorom uslijed nedostatka smještajnih kapaciteta, a ne iz bilo kog drugog razloga; da iz tog razloga službenici obezbjeđenja nijesu pratili dešavanja u sobi; da je dana 2.11.2021. godine, tokom jutarnjeg brojanja, službenik obezbjeđenja primijetio crvenilo na licu podnosioca pritužbe, kada je i prijavio da je u toku noći fizički napadnut od strane cimera; da je podnosilac pritužbe odmah sproveden na ljekarski pregled, prilikom kojeg je ljekar Sektora za zdravstvenu zaštitu UIKS-a konstatovao povrede i pritvorenika uputio u Klinički centar Crne Gore; da je na osnovu izvještaja ljekara specijaliste hirurga Kliničkog centra Crne Gore utvrđeno da je urađen CT endokranijuma i da nema frakturnih promjena na koštanim strukturama i da su potvrđene povrede koje je konstatovao zatvorski ljekar.

Dalje se navodi: da je nakon povratka sa pregleda podnosilac pritužbe izmješten u drugu sobu u kojoj je boravio do ukidanja pritvora; da je reprodukcijom video nadzora utvrđeno da je podnosilac pritužbe napadnut od strane cimera, zadajući mu nekoliko udaraca u predjelu glave; da je protiv tog lica pokrenut disciplinski postupak, zbog disciplinskog prekršaja nasilničko ponašanje iz čl. 53 st. 4 t. 25 Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora; da mu je Rješenjem IZ-DR/171/3 od 10.11.2021. godine izrečena disciplinska mjera upućivanje u posebnu prostoriju-samicu, u trajanju od 12 dana; da je izvršenje disciplinske mjere odloženo iz razloga nedostatka smještajnog kapaciteta u samicama; da je nakon ukazanog mjesta u samici, kažnjeni izdržao disciplinsku mjeru te da imajući u vidu navedeno, ocjenjuju da su navodi sadržani u pritužbi, koji se odnose na to da nijesu preduzeli sve mjere i radnje, neosnovani.

Uz izjašnjenje je dostavljena i određena dokumentacija i to: Rješenje o izricanju disciplinske kazne IZ-DR/171/3 od 10.11.2021. godine prema kojem je pritvoreno lice YY odgovoran zato što je je: „dana 01.11.2021. godine u sobi kojoj boravi ĆD5 prizemlje, udarao, čupao za kosu i pljuvao pritvoreno lice XX, što se vidi na video nadzoru izuzetom iz sobe čime je izvršio disciplinski prestup nasilničko ponašanje iz čl. 53, st. 4, t. 25 Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora pa mu se na osnovu čl. 54 Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora izriče disciplinska kazna upućivanje u posebnu prostoriju –amicu u trajanju od 12 dana, čije izvršenje se odlaže zbog nedostatka smještajnog kapaciteta.“, a koje Rješenje je dostavljeno sudiji za istragu Osnovnog suda u Podgorici; službena zabilješka IZ-N/246 od 17.1.2022. godine povodom događaja koji se desio 1.11.2021. godine u kojoj se navodi:“opis događaja: Dana 2. 11.2021. izvršili smo uvid u video materijal za period u kojem su pritvorena lica, izuzev događaja od dana 1.11.2021 godine koji smo izuzeli sa nadzorne kamere K 61 koja pokriva sobu u kojoj su boravila pomenuta lica.“; foto – elaborat povreda nastalih prilikom kritičnog događaja kao i zdravstveni karton podnosioca pritužbe uključujući izvještaj ljekara nakon izvršenog pregleda u UIKS-u u kojem su konstatovane povrede: „otok, bol na dodir u predjelu korijena nosa, iznad lijeve obrve crvenilo dužine oko 2,5 cm, slepočno takođe crvenilo prečnika oko 1 cm“.

Uz dostavljenju dokumentaciju je dostavljen CD sa, kako se navodi u izjašnjenju, snimkom kritičnog događaja, koji nije mogao biti reprodukovan u Instituciji Zaštitnika ni nakon više pokušaja sa različitim uređajima.

III Utvrđene činjenice

3. Na osnovu navoda iz pritužbe, razgovora sa podnosiocem pritužbe, dostavljenog izjašnjenja UIKS-a, uvida u dostavljenu dokumentaciju kao i uvida u video materijal utvrđeno je:

- da se podnosilac pritužbe nalazio u Istražnom zatvoru u UIKS-u od 9. oktobra do 17.

- decembra 2021. godine;
- da je dana 1.11.2021. godine, fizički napadnut od strane pritvorenog lica YY sa kojim je bio smješten u sobi;
  - da je narednog jutra ima vidljivo crvenilo na licu i da je službenicima UIKS-a prijavio fizički napad koji je pretrpio;
  - da je istog dana kada je prijavio da je bio napadnut, pregledan od strane zatvorskog ljekara u 16:45 časova;
  - da mu je prilikom pregleda konstatovano: „otok, bol na dodir u predjelu korijena nosa, iznad lijeve obrve crvenilo dužine oko 2,5 cm, slepočno takođe crvenilo prečnika oko 1 cm“;
  - da je istog dana upućen ljekaru specijalisti KCCG-UC-ORL radi specijalističkog pregleda, kada je pregledan od strane specijaliste ORL koji je u izvještaju konstatovao: „otok nosa i palpatorna osjetljivost, oguljotina iznad lijeve obrve, nekoliko oguljotina sljepočno lijevo“;
  - da je istoga dana urađen CT nalaz u KCCG u kojem se navodi: „bez frakturnih promjena na koštanim strukturama kranijuma“;
  - da su nakon saznanja za incident službenici UIKS-a razdvojili podnosioca pritužbe i pritvorenika YY koji ga je napao;
  - da je protiv pritvorenika YY pokrenut disciplinski postupak;
  - da je oglašen odgovornim zato što je predmetnom prilikom podnosioca pritužbe „udarao, čupao za kosu i pljuvao“;
  - da mu je izrečena disciplinska kazna upućivanje u posebnu prostoriju –samicu u trajanju od 12 dana jer je izvršio disciplinski prestup- nasilničko ponašanje;
  - da je Rješenje o izricanju disciplinske kazne IZ-DR/171/3 od 10.11.2021. godine dostavljeno sudiji za istragu Osnovnog suda u Podgorici;
  - da se u prvom momentu izvršenje disciplinske kazne odložilo iz razloga nedostatka smještajnog kapaciteta, ali je kasnije pritvorenik YY izdržao;
  - da nadležni u UIKS-u nijesu podnijeli krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu, povodom konkretnog događaja.

IV Relevantno pravo

Domaće pravo

4. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 001/07 od 25.10.2007, 038/13 od 02.08.2013) propisuje:

“Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma.

Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo.” (član 17)

“Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je samostalan i nezavisan organ koji preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda vrši funkciju na osnovu Ustava, zakona i potvrđenih međunarodnih ugovora, pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti”. (član 81)

5. Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017) propisuje:

“Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjim ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i mjere za spriječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.” (član 2);

“Zaštitnik ima pravo da sa licima koja su lišena slobode razgovara bez prisustva službenih lica.” (član 24);

„Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj

inicijativi.“ (član 28 stav 1)

„Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.“(član 41).

6. Krivični zakonik Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 070/03 od 25.12.2003, 013/04 od 26.02.2004, 047/06 od 25.07.2006, "Službeni list Crne Gore", br. 040/08 od 27.06.2008, 025/10 od 05.05.2010, 073/10 od 10.12.2010, 032/11 od 01.07.2011, 064/11 od 29.12.2011, 040/13 od 13.08.2013, 056/13 od 06.12.2013, 014/15 od 26.03.2015, 042/15 od 29.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 044/17 od 06.07.2017, 049/18 od 17.07.2018, 003/20 od 23.01.2020, 026/21 od 08.03.2021, 144/21 od 31.12.2021, 145/21 od 31.12.2021) propisuje:

“Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, vršenjem nasilja prema drugom, izazivanjem tuče ili drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrozi spokojstvo građana ili remeti javni red i mir, ukoliko je to izvršeno u grupi ili je nekom licu nanesena laka tjelesna povreda ili je došlo do teškog ponižavanja građana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.” (član 399)

7. Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 057/09 od 18.08.2009, 049/10 od 13.08.2010, 047/14 od 07.11.2014, 002/15 od 16.01.2015, 035/15 od 07.07.2015, 058/15 od 09.10.2015, 028/18 od 27.04.2018.) propisuje:

“U toku pritvora ne smije se vrijeđati ličnost i dostojanstvo pritvorenog lica.” (...) (Član 181 stav 1)

”Za disciplinske prestupe pritvorenog lica, lice koje rukovodi zatvorom ili lice koje on ovlasti može izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta ili upućivanja u samicu do 15 dana. Ovo ograničenje ne odnosi se na komunikaciju pritvorenog lica sa braniocem.

Protiv rješenja o kazni iz stava 1 ovog člana dozvoljena je žalba sudiji za istragu u roku od 24 časa od časa prijema rješenja. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja. Sudija za istragu će odlučiti o žalbi u roku od tri dana od prijema žalbe.”(član 184)

8. Pravilnik o bližem načinu izvršavanja pritvora ("Službeni list Crne Gore", br. 042/12 od 31.07.2012) propisuje:

”Pritvorena lica smještaju se u jednokrevetne i višekrevetne prostorije. U jednokrevetne prostorije smještaju se pritvorena lica neposredno po prijemu u zatvor.

U jednokrevetne prostorije smještaju se i pritvorena lica iz razloga bezbjednosti, iz zdravstvenih razloga ili na lični zahtjev.(...)” (član 11 stav 1 i 2)

“Zdravstvena zaštita pritvorenim licima pruža se u ambulanti zatvora i u specijalnoj bolnici Zavoda.

Ako u Zavodu ne postoje uslovi za uspješno liječenje određene bolesti, zatvorski doktor će uputiti pritvoreno lice u javnu zdravstvenu ustanovu u kojoj postoje odgovarajući uslovi.

U slučaju iz stava 2 ovog člana zatvorski doktor o tome odmah obavještava lice koje rukovodi zatvorom i predsjednika suda koji je ovlašćen da vrši nadzor nad pritvorenim licima.” (član 16)

“Za disciplinske prestupe pritvorenog lica rukovodilac zatvora ili lice koje on ovlasti može izreći disciplinske kazne ograničenja posjeta ili upućivanja u posebnu prostoriju (samicu) do 15 dana, u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.”(član 54)

“Pritvoreno lice disciplinski je odgovorno za povrede pravila ponašanja.

Disciplinski prestupi mogu biti lakši i teži.(...)

Teži disciplinski prestupi su: (...)

nasilničko ponašanje; (...)

svako ponašanje koje predstavlja krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.” (član 53 stav 1, 2 i 4 tačka 24 i 32)

“ (...)

Ako pritvoreno lice izvrši krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, lice koje rukovodi zatvorom o tome obavještava predsjednika suda koji je ovlašćen da vrši nadzor nad pritvorenim licima, a nadležnom državnom tužiocu podnosi krivičnu prijavu, u skladu sa zakonom.” (član 56 stav 3)

Međunarodno pravo

9. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda:

“Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“. (član 3)

10. Novi standardi CPT-a u pogledu izdržavanja kazne zatvora CPT/Inf(2001)16-part:

Standardima je propisano da „Briga koju je osoblje dužno da pruža zatvorenima za koje je odgovorno uključuje i dužnost da ih zaštiti od drugih zatvorenika koji žele da im naude. Ustvari, nasilni incidenti između zatvorenika su uobičajena pojava u svim zatvorskim sistemima; oni obuhvataju raznovrsne pojave, od suptilnih oblika maltretiranja do otvorenih prijetnji i ozbiljnih fizičkih napada. Rješavanje problema nasilja između zatvorenika zahtijeva da zatvorsko osoblje bude u poziciji, uključujući i njegovu dovoljnu brojnost, da na odgovarajući način izvršava svoja ovlaštenja i vrši nadzor. Osoblje mora reagovati na naznake problema i biti odlučno i dobro obučeno da interveniše kada je neophodno. Postojanje pozitivnih odnosa između osoblja i zatvorenika, koje se zasniva na idejama sigurnog zatvora i brige, predstavlja presudan faktor u ovom kontekstu. Ovo u velikoj mjeri zavisi od toga da li osoblje ima odgovarajuće komunikativne sposobnosti. Osim toga, rukovodstvo mora biti potpuno spremno da podrži osoblje u izvršavanju svojih ovlaštenja. Mogu biti neophodne i posebne mjere bezbjednosti prilagođene specifičnostima nastale situacije (uključujući efikasne postupke pretresa); takve mjere, međutim, uvijek su samo dodatak navedenim osnovnim zahtjevima. Osim toga, zatvorski sistem mora riješiti pitanje odgovarajuće kategorizacije i razvrstavanja zatvorenika.¹

11. Minimalna zatvorska pravila UN (48)²:

”Osoblje u svakoj prilici treba da se ponaša i da vrši svoju dužnost, tako da primjerom povoljno utiče na zatvorenika i izaziva njihovo poštovanje”.

V ZAKLJUČNA OCJENA

12. Podnosilac pritužbe je podnio pritužbu na postupanje UIKS-a u bitnom tvrdeći da je bio fizički napadnut od strane pritvorenika YY sa kojim je bio smješten u dvokrevetnoj sobi, kojom prilikom je zadobio tjelesne povrede. Naveo je i da cijeli slučaj nije procesuiran jer uprava UIKS-a nije podnijela krivičnu prijavu protiv pritvorenog lica koje mu je nanijelo povrede.

Iako CD koji je dostavljen od UIKS-a, uz navod da sadrži video zapis predmetnog događaja, nije bilo moguće reprodukovati u Instituciji Zaštitnika, nakon sprovedenog sveobuhvatnog ispitnog postupka Zaštitnik je utvrdio da je do fizičkog napada od strane pritvorenika YY zaista i došlo, pri čemu je podnosilac pritužbe zadobio povrede i to: u predjelu korijena nosa (bol i otok), iznad lijeve obrve crvenilo dužine oko 2,5 cm kao i crvenilo iznad slepočnice oko 1 cm, a koje je konstatovala zdravstvena služba UIKS-a. Osim toga, pritvorenik YY je, tokom disciplinskog postupka, priznao da je fizički napao podnosioca pritužbe.

13. Zaštitnik podsjeća da je dužnost brige koju zatvorsko osoblje ima prema onima koji su im povjereni podrazumijeva odgovornost da se zatvorenici zaštite od drugih zatvorenika koji im žele naškoditi. Zapravo, nasilni incidenti među zatvorenima su redovna pojava u skoro svim zatvorskim sistemima; tu spadaju različiti fenomeni, od suptilnih oblika zlostavljanja do otvorenog zastrašivanja i ozbiljnih

¹ Standardi CPT, dokument br. CPT/inf/E (2002) 1 – Rev. 2006, str. 23)

² Standardna minimalna zatvorska pravila UN-a.

fizičkih napada. Da bi se izašlo na kraj sa fenomenom nasilja među zatvorenicima, zatvorsko osoblje mora biti u poziciji, uključujući broj osoblja, da na adekvatan način primijeni svoja ovlaštenja i izvršava nadzorne zadatke. Zatvorsko osoblje mora biti spremno da uoči znake problema i biti odlučno i adekvatno obučeno da interveniše kada je to potrebno. (...) Pored toga, zatvorski sistem se mora pozabaviti pitanjem adekvatne klasifikacije i raspoređivanja zatvorenika.³

Pored suštinski negativne obaveze neizlaganja zlostavljanju ili nelišavanja života, Evropski sud za ljudska prava nameće i značajne pozitivne obaveze državnim organima. Te obaveze su posebno značajne za zatvorsko osoblje. Zaštitnik još jednom podsjeća da je osnovna premisa da su zatvorenici u ranjivom položaju samim tim što su u zatvoru te da, stoga, državni organi moraju tu ranjivost ublažiti preduzimanjem efektivnih mjera u cilju osiguravanja njihove zaštite. To je naročito značajno u pogledu nasilja među zatvorenicima. Zatvorsko osoblje mora pružiti adekvatnu zaštitu od drugih zatvorenika za koje se zna da predstavljaju prijetnju ostalim zatvorenicima.⁴ Najočigledniji prvi korak podrazumijeva skrining zatvorenika odmah po prijemu, kako u smislu onih koji su naročito ugroženi tako i u smislu zatvorenika koji mogu predstavljati rizik po druge.⁵

14. Nakon što je, na jutarnjem brojanju 2. novembra 2021. godine podnosilac pritužbe službeniku UIKS-a prijavio da je bio napadnut, on je istog dana sproveden u zdravstvenu službu UIKS-a gdje je pregledan u 16:45 časova, koje vrijeme je evidentirano i na nalazu o zdravstvenom stanju pacijenta. Iz zdravstvenog kartona podnosioca pritužbe br. 2811 dalje proizilazi da je istom prilikom sačinjen foto elaborat povreda u boji, što predstavlja primjer dobre prakse koju treba praktikovati u svim slučajevima dokumentovanja tjelesnih povreda. Navedeno postupanje je u skladu sa ranije datim Mišljenjima Zaštitnika koji je preporučio sačinjavanje foto elaborata u boji svih vidljivih povreda⁶, a u skladu sa smjernicama datim u Istanbulsom protokolu.⁷ Odmah nakon pregleda u UIKS-u, podnosilac pritužbe je upućen na specijalistički pregled u KCCG gdje je pregledan od strane specijaliste i gdje mu je urađeno CT snimanje. Zaštitnik primjećuje da je zdravstvena služba UIKS-a u konkretnom slučaju postupila blagovremeno kako bi se podnosiocu pritužbe pružila zdravstvena zaštita nakon napada i kako bi se evidentirale sve povrede koje je zadobio kritičnom prilikom.

15. Međutim, Zaštitnik primjećuje da u izvještaju o pregledu od strane zatvorskog ljekara nedostaje ocjena ljekara o konzistentnosti povreda sa navodima podnosioca pritužbe o tome kako su povrede nastale, kao i informacija o tome od kojeg lica su mu povrede nanijete. Zaštitnik podsjeća da Evropski komitet za sprječavanje mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) navodi da zatvorske zdravstvene službe mogu doprinijeti sprječavanju nasilja nad osobama lišenih slobode putem sistematskog evidentiranja povreda i, ukoliko je potrebno, obezbjeđivanja opštih informacija relevantnim organima. Informacije se takođe mogu prosljeđivati u vezi specifičnih slučajeva. Svi znakovi nasilja koji se uoče prilikom zdravstvene provjere zatvorenika kod prijema u ustanovu moraju biti u potpunosti evidentirani, zajedno sa svim njegovim relevantnim izjavama, te zaključcima lekara. Nadalje, ove informacije bi trebalo učiniti dostupnim samom zatvoreniku. Isti pristup treba primjenjivati kada se zatvorenik zdravstveno pregleda nakon nekog nasilnog incidenta unutar

³ Vidjeti 11. opšti izvještaj CPT/Inf (2001)16.

⁴ Jim Murdoch Vaclav Jiricka, Priručnik za zatvorske službenike sa naglaskom na prevenciji zlostavljanja u zatvorima, Savjet Evrope

⁵ Borba protiv zlostavljanja u zatvorima, Priručnik za zatvorske službenike sa naglaskom na prevenciji zlostavljanja u zatvorima, Savjet Evrope, 2016.

⁶ Detaljnije vidjeti na: https://www.ombudsman.co.me/docs/1604907408_14102020-prpeoruka-pg.pdf ; https://www.ombudsman.co.me/docs/1621423303_08042021_preporuka_uiks.pdf.

⁷ Istanbulski protokol - Priručnik za delotvornu istragu i dokumentovanje torture i drugog svirepog, nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja Ujedinjene nacije Njujork i Ženeva, 2004 - paragraf 106, str. 67;

zatvora⁸ ili kada se ponovo prima u zatvor pošto je bio privremeno vraćen u policijski pritvor u svrhu istrage.⁹

16. Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora propisano je da je teži disciplinski prekršaj nasilničko ponašanje kao i svako ponašanje koje predstavlja krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti (čl. 53). Uvidom u dokumentaciju konstatuje se da je UIKS sproveo disciplinski postupak protiv lica i da je donijeto rješenje IZ-DR 171/3 od 10.11.2021 godine, kojim se pritvoreniku izriče disciplinska mjera upućivanje u posebnu prostoriju –samicu u trajanju od 12 dana zbog nasilničkog ponašanja.

Takođe, Pravilnik propisuje da ako pritvoreno lice izvrši krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, lice koje rukovodi zatvorom o tome obavještava predsjednika suda koji je ovlašćen da vrši nadzor nad pritvorenim licima, a nadležnom državnim tužiocu podnosi krivičnu prijavu, u skladu sa zakonom (čl. 56, st. 3). Zaštitnik zaključuje da je o ishodu disciplinskog postupka obaviješten sudija koji je ovlašćen da vrši nadzor nad pritvorenim licima, dok je podnošenje krivične prijave nadležnom tužilaštvu izostalo.

Ne ulazeći u zaključivanje da li bi postupanje pritvorenika YY u konkretnom slučaju moralo biti kvalifikovano kao krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, a što bi aktiviralo obavezu podnošenja krivične prijave nadležnom državnim tužiocu u skladu sa Pravilnikom, Zaštitnik ukazuje da je u svakom konkretnom slučaju potrebno prepustiti Državnom tužilaštvu, kao jedinstvenom i samostalnom državnim organu koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti da cijeni postojanje bića krivičnog djela koja se gone po službenoj dužnosti.

17. Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka i utvrđenih relevantnih činjenica a polazeći od načela pravde i pravičnosti Zaštitnik ljudskih prava i sloboda u skladu sa članom 20 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore

PREPORUČUJE

Upravi za izvršenje krivičnih sankcija da:

- a) da o predmetnom događaju, bez odlaganja, obavijesti Osnovno državno tužilaštvo koje će, u skladu sa svojim nadležnostima, cijeliti da li u postupanju pritvorenog lica YY ima elementa bića krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti;
- b) da zdravstvena služba UIKS-a, prilikom evidentiranja povreda pritvorenim i zatvorenim licima dosljedno bilježi informacija o tome od kojeg lica su mu povrede nanijete, kao i ocjenu o konzistentnosti povreda i navoda kako su povrede nanijete;
- c) vrši skrining lica odmah po prijemu, kako u smislu onih koji su naročito ugroženi, tako i u smislu onih koji predstavljaju rizik po druge, a u cilju prevencije i suzbijanja pojave nasilja među zatvorenima.

⁸Vidjeti takođe odjeljak 53 CPT-ovog 2. Opšteg izveštaja: CPT/Inf (92) 3.

⁹CPT/Inf(93)12-part - Usluge zdravstvene zaštite u zatvorima - Izvod iz 3. opšteg izveštaja – paragraf 60, 61 i 62;

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema ovog Mišljenja, shodno članu 42 stav 1 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda dostavi izvještaj o preduzetim radnjama i mjerama za izvršenje preporuka.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
Mirjana Radović

Dostaviti:

- podnosiocu pritužbe;
- Upravi za izvršenje krivičnih sankcija;
- a/a.